

Independent Evaluation Commission for assessing the integrity of candidates
for the position of member in the self-administration bodies of judges and prosecutors

Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția
de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

*Decizia nr. 54 din 28 decembrie 2023 cu privire la candidatura lui Mihail SORBALA,
Candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Procurorilor*

Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor („Comisia”) a deliberat în privat la 20 decembrie 2023 și 28 decembrie 2023. Membrii participanți au fost:

1. Herman von HEBEL
2. Victoria HENLEY
3. Nadejda HRIPTIEVSCHI
4. Tatiana RĂDUCANU
5. Nona TSOTSORIA

Comisia emite următoarea decizie, care a fost adoptată în acea dată:

I. Procedura

Mihail SORBALA, doctor conferențiar și șef de catedră la Universitatea Liberă Internațională din Moldova (ULIM) („candidatul”), s-a aflat pe lista candidaților remisă de Guvernul Republicii Moldova în adresa Comisiei la data de 15 august 2023, în vederea evaluării pentru funcția de membru în Consiliul Superior al Procurorilor.

Candidatul a absolvit Facultatea de Drept în 2007, iar între 2007 și 2008 a activat în calitate de ofițer de poliție la Inspectoratul de poliție Dondușeni. Începând cu anul 2010, a activat în calitate de avocat în cadrul diferitelor companii (S.R.L.). Din 2017, candidatul lucrează în calitate de lector, ocupând diverse posturi administrative și didactice la ULIM. Candidatul este avocat licențiat și membru al Uniunii Avocaților din Republica Moldova din decembrie 2018, având licența suspendată din februarie 2019. În 2018, candidatul a obținut titlul de doctor habilitat în drept.

La data de 13 septembrie 2023, Comisia a trimis candidatului chestionarul privind integritatea etică pentru a fi completat voluntar și returnat Comisiei până la data de 20 septembrie 2023. Candidatul a depus chestionarul completat la Comisie la data de 20 septembrie 2023.

La data de 13 septembrie 2023, Comisia a trimis o solicitare candidatului pentru completarea și depunerea, până la data de 20 septembrie 2023, a Declarației de avere și interese personale pentru ultimii cinci ani, conform prevederilor art. 9 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în continuare „Legea nr. 26/2022”). Declarația include, de asemenea, lista persoanelor apropiate din sistemul judecătoresc, al procuraturii și în serviciul public, așa cum prevede același articol. Candidatul a transmis Comisiei declarația completată la

20 septembrie 2023.

Comisia a obținut informații din numeroase surse pentru a evalua integritatea financiară și etică a candidatului. Sursele din care s-au obținut informații cu privire la candidații evaluați au inclus, în general, Autoritatea Națională de Integritate, Serviciul Fiscal de Stat, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, instituții financiare, instituții publice, surse deschise precum rețelele de socializare și reportajele jurnalistice de investigație și rapoartele membrilor societății civile. Nu toate sursele au furnizat informații referitoare la fiecare candidat și nu toate informațiile furnizate de surse cu privire la candidat au fost pertinente pentru evaluarea Comisiei. A fost verificată corectitudinea și relevanța tuturor informațiilor primite.

În cazul în care au fost depistate probleme din declarația candidatului, chestionarul privind integritatea etică și din informațiile colectate, acele probleme au fost abordate în întrebări scrise adresate candidatului și în timpul audierilor în ședință publică.

Comunicarea scrisă cu candidatul:

La 16 octombrie 2023, Comisia a transmis candidatului o solicitare de clarificare a informațiilor, care conținea opt întrebări, inclusiv 19 subîntrebări și 13 solicitări de documente suplimentare. Candidatul a răspuns în termenul solicitat, la 21 octombrie 2023, la toate întrebările și a furnizat toate documentele solicitate.

La 1 noiembrie 2023, Comisia a transmis a doua rundă de trei întrebări, inclusiv șapte subîntrebări și cinci solicitări de documente suplimentare, pentru a elucida unele aspecte care au apărut în cadrul evaluării. Candidatul a răspuns în termenul solicitat, la 3 noiembrie 2023, la toate întrebările și a furnizat toate documentele solicitate.

La 14 noiembrie 2023, Comisia a trimis a treia rundă de două întrebări, inclusiv șase subîntrebări și două solicitări de documente suplimentare, pentru a elucida unele aspecte care au apărut în cadrul evaluării. Candidatul a răspuns în termenul solicitat, la 18 noiembrie 2023, la toate întrebările și a furnizat toate documentele solicitate.

La 22 noiembrie 2023, Comisia a transmis a patru rundă dintr-o întrebare și o solicitare de documente suplimentare, pentru a elucida unele aspecte care au apărut în cadrul evaluării. Candidatul a răspuns în termenul solicitat, la 23 noiembrie 2023, la întrebare și a furnizat documentele solicitate.

La 7 decembrie 2023, Comisia a transmis a cincea rundă dintr-o întrebare, inclusiv trei subîntrebări și două solicitări de documente suplimentare, pentru a elucida unele aspecte care au apărut în cadrul evaluării. Candidatul a răspuns în termenul solicitat, la 9 decembrie 2023, la toate întrebările și a furnizat toate documentele solicitate.

La 15 decembrie 2023, Comisia a transmis a șasea rundă de trei întrebări, inclusiv patru subîntrebări și două solicitări de documente suplimentare, pentru a elucida unele aspecte care au apărut în cadrul evaluării. Candidatul a răspuns în termenul solicitat, la 18 decembrie 2023, la toate întrebările și a furnizat toate documentele solicitate .

Candidatul nu a solicitat accesul la materialele evaluării conform art. 12 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 26/2022 și, prin urmare, nu a primit materialele.

La 20 decembrie 2023, candidatul a participat la audieri în ședința publică a Comisiei.

II. Cadrul normativ privind evaluarea

Evaluarea de către Comisie a integrității candidaților constă în verificarea integrității etice și a integrității financiare a acestora (art. 8 alin. (1) din Legea nr. 26/2022).

Conform art. 8 alin. (2) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate etică dacă:

- a) nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial;
- b) în privința acestuia nu există suspiciuni rezonabile privind comiterea actelor de corupție, actelor conexe actelor de corupție sau faptelor coruptibile în sensul Legii integrității nr. 82/2017;
- c) nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor.

În cazul lipsei unor reguli de etică și conduită aprobate pentru domeniul în care candidatul activează sau a activat, se verifică dacă comportamentul din trecut al candidatului provoacă sau nu suspiciuni rezonabile referitoare la corespunderea acestuia cu standardele etice și de conduită stabilite pentru judecători și procurori (art. 8 alin. (3) Legea nr. 26/2022).

O serie de versiuni ale codurilor de etică au fost aplicabile judecătorilor în perioada de timp cuprinsă de evaluare. Codurile au fost: *Codul de etică profesională al judecătorului*, adoptat la Conferința judecătorilor din 4 februarie 2000, *Codul de etică al judecătorului*, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 366/15 la 29 noiembrie 2007, *Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului*, aprobat prin Hotărârea nr. 8 a Adunării Generale a Judecătorilor din 11 septembrie 2015, modificat prin Hotărârea nr. 12 a Adunării Generale a Judecătorilor din 11 martie 2016, precum și *Comentariul la Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului*, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 230/12 din 8 mai 2018. Din 2018, *Ghidul Integrității Judecătorilor*, aprobat prin Hotărârea

Consiliului Superior al Magistraturii nr. 318/16 din 3 iulie 2018 este o altă sursă relevantă în scopul evaluării aspectelor de integritate judiciară.

De asemenea, Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară, adoptate de Grupul Judiciar pentru Întărirea Integrității Justiției ca Proiect al Codului de Conduită Judiciară de la Bangalore 2001 și astfel cum au fost revizuite la Masa Rotundă a Președinților Curților Supreme din 25-26 noiembrie 2002 și aprobate de Consiliul Economic și Social al Națiunilor Unite, rezoluția 2006/23 („Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară”) oferă îndrumări relevante.

Avizul nr. 3 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind principiile și regulile care reglementează conduita profesională a judecătorilor, în special etica, comportamentul incompatibil și imparțialitatea, adoptat la 19 noiembrie 2002 („CCJE (2002) Op. N° 3”) oferă îndrumări suplimentare.

O serie de versiuni ale codurilor de etică au fost aplicabile procurorilor în perioada de timp cuprinsă de evaluare. Codurile au fost: *Codul de etică al procurorului*, aprobat prin ordinul Procurorului General nr. 303/35 din 27 decembrie 2007, *Codul de etică al procurorului*, aprobat prin hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-3d-228/11 din 4 octombrie 2011, *Codul de etică și conduită al procurorului*, aprobat prin hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-173/15 din 30 iulie 2015 și *Codul de etică al procurorilor*, aprobat prin hotărârea Adunării Generale a Procurorilor nr. 4 din 27 mai 2016, modificat prin hotărârea Adunării Generale a Procurorilor nr. 1 din 22 februarie 2019.

Avizul nr. 13 al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) privind Independența, responsabilitatea și etica procurorilor”, adoptat la 23 noiembrie 2018 ("CCPE (2018) Op. nr. 13”) oferă îndrumări suplimentare.

Pentru avocați, *Codul deontologic al avocaților din Republica Moldova*, adoptat de Congresul Avocaților la 20 decembrie 2002, cu modificările adoptate de Congresul Avocaților din 23 martie 2007 și 1 iulie 2016, a fost aplicat pe perioada de timp cuprinsă de evaluare.

Conform art.8 alin. (4) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate financiară dacă:

- a) averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație;
- b) Comisia constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.

Art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 prevede că evaluarea candidaților include o verificare a averii persoanelor apropiate ale candidaților, astfel cum sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor prevăzute la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Conform art. 8 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, pentru evaluarea integrității financiare a candidatului, Comisia verifică:

- a) respectarea de către candidat a regimului fiscal în partea ce ține de achitarea impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea deținută, precum și a veniturilor impozabile, și în partea ce ține de achitarea drepturilor de import și drepturilor de export;
- b) respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;
- c) modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2), precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri;
- d) sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2);
- e) dacă există sau nu contracte de împrumut, credit, leasing, asigurare sau alte contracte care pot asigura beneficii de ordin financiar, în care candidatul, persoana specificată la art. 2 alin. (2) sau persoana juridică în care aceștia au calitatea de beneficiari efectivi este parte contractantă;
- f) dacă există sau nu donații în care candidatul sau persoana specificată la art. 2 alin. (2) are statut de donatar sau de donator;
- g) alte aspecte relevante pentru clarificarea originii averii candidatului și pentru justificarea acesteia.

În aprecierea criteriilor aferente integrității etice și integrității financiare și în luarea deciziilor cu privire la acestea, Comisia nu depinde de constatările altor organe cu competențe în domeniul respectiv (art. 8 alin. (6) din Legea nr. 26/2022). Comisia apreciază materialele acumulate cu privire la candidați după intima sa convingere, formată în urma cercetării multiaspectuale, complete și obiective a informației. Niciunul dintre materialele prezentate nu are o forță probantă prestabilită fără aprecierea lui de către Comisie (art. 10 alin. (9) din Legea nr. 26/2022).

Se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art. 8, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022).

După cum se menționează în Raportul Comisiei de la Veneția cu privire la verificarea integrității judecătorilor și procurorilor în Kosovo, „Într-un sistem de verificări prealabile de integritate, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată în caz de simpla îndoială, pe baza unei evaluări a riscurilor. Cu toate acestea, decizia de a evalua negativ un deținător actual al postului ar trebui să fie legată de un indiciu de încălcare a legii, de exemplu avere inexplicabilă, chiar dacă nu poate fi dovedit dincolo de orice îndoială că această avere provine din surse ilegale”. Totodată, „În alte investigații, cum ar fi verificarea mai largă a integrității, sarcina probei se va realiza pe baza balanței probabilităților”. Comisia de la Veneția, CDL-AD(2022)011-e, Kosovo - Opinia referitoare la documentul de concept privind verificarea integrității judecătorilor și procurorilor

și proiectul de amendamente la Constituție, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 131-a sesiune plenară (Veneția, 17-18) iunie 2022), §§10,9.

Inversarea sarcinii probei către candidat, odată ce organul de evaluare a identificat probleme de integritate, a fost considerată admisibilă de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, chiar și în verificarea integrității judecătorilor în exercițiu care își pot pierde funcțiile sau pot fi sancționați în alt mod ca consecință a evaluării. În cauza *Xhoxhaj contra Albaniei*, nr. 15227/19, §352, 31 mai 2021, Curtea a afirmat că „nu este per se arbitrar, în sensul aspectului „civil” al articolului 6 § 1 din Convenție, ca sarcina probei să revină reclamantului în procedura de verificare a integrității după ce CIC [Comisia Independentă de Calificare] a pus la dispoziție constatările preliminare rezultate în urma încheierii anchetei și a dat acces la probele din dosarul cauzei”.

În temeiul art. 2 alin. (1) din Regulamentul de evaluare al Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, aprobat la 2 mai 2022 în temeiul Legii nr. 26/2022 (în continuare „Regulament de evaluare”), numai dacă un candidat întrunește pe deplin toți indicatorii, așa cum sunt definiți în art. 8 alin. (2) – (5) din Legea nr. 26/2022, se consideră că acesta corespunde criteriilor de „integritate etică și financiară”.

III. Evaluarea candidatului

Candidatul a fost întrebat în cadrul audierii cu privire la următorul aspect financiar:

1. Modul de dobândire și sursa mijloacelor financiare pentru un apartament în Chișinău

a. Faptele

Potrivit informațiilor din e-Cadastru, la 18 iulie 2023, candidatul și soția sa au înregistrat un apartament de 42,2 m.p. în mun. Chișinău (în continuare „apartamentul”), achiziționat printr-un contract de vânzare-cumpărare din 17 iulie 2023. Candidatul a furnizat Comisiei o copie a contractului de vânzare-cumpărare. Punctele 3.1 și 3.2 ale acestui contract prevăd următoarele: „3.1 Prețul total al contractului constituie suma în mărime de 410 000 (patru sute zece mii) lei. 3.2 Prețul este stabilit de părți la comun acord și a fost achitat, începând cu data de 13.10.2017 (treisprezece octombrie anul două mii șaptesprezece) până la semnarea prezentului contract, integral, în numerar, în lei, vânzătorilor.”

În comunicarea scrisă cu Comisia, candidatului i s-a solicitat să furnizeze detalii despre suma și data fiecărei plăți aferente prețului de cumpărare de 410.000 MDL (estimativ 20.000 EUR), relația candidatului cu vânzătorii apartamentului și de ce candidatul a început să plătească pentru apartament pe 13 octombrie 2017 în loc să plătească după încheierea contractului de vânzare-

cumpărare. Candidatul a răspuns că a transmis prima tranșă pentru apartament în valoare de 190.000 MDL vânzătorului, la 13 octombrie 2017, în timp ce restul sumei pentru prețul de cumpărare al apartamentului a fost plătit în tranșe uniforme, nu mai puțin de 3.000 MDL/lună sau 9.000 MDL trimestrial, până când suma totală a fost achitată. Ultima plată de 9.000 MDL a fost efectuată la 15 iulie 2023.

Candidatul a explicat ulterior că nu este înrudit cu vânzătorii apartamentului, dar le cunoștea înainte de a achiziționa apartamentul. De asemenea, a explicat că a ales să înceapă efectuarea plăților pentru apartament începând cu 13 octombrie 2017, înainte de a încheia vreun contract, deoarece nu dispunea de suma integrală pentru apartament și aceasta era cea mai oportună opțiune de plată pentru a acoperi suma totală. Candidatul a prezentat o copie a unei recipise scrisă de el, cu data de 13 octombrie 2017, contrasemnata de vânzătorul (care era și proprietarul) apartamentului. Recipisa menționează că, la momentul transmiterii dreptului de folosință asupra bunului imobil în data de 13.10.2017, proprietarului i-a fost transmisă suma de 190.000 MDL. Totodată, se specifică că proprietarul (vânzătorul) are obligația de a transfera drepturile de proprietate complete atunci când suma totală a valorii apartamentului (indicată mai sus în recipisă) este plătită. Recipisa mai indica că candidatul își asumă răspunderea să efectueze plăți uniforme de cel puțin 3.000 MDL lunar sau 9.000 MDL trimestrial. Suplimentar, candidatul a atașat un document care conține o listă din 25 de rânduri cu date, sume și semnături, care par să reflecte plăți pentru apartament, cu prima plată la 13 octombrie 2017, în valoare de 190.000 MDL și ultima la 15 iulie 2023, în valoare de 9.000 MDL. Similar cu recipisa, acest document este, de asemenea, scris de mână.

În ceea ce privește sursele de plată pentru apartament, candidatul a explicat că a folosit suma de 100.000 MDL, pe care soția sa i-a primit în calitate de donație de la părinții ei înainte de căsătoria cu candidatul în 2013, și pe care i-a păstrat într-o bancă pentru o perioadă, dar i-a retras în 2015 din cauza zvonurilor despre posibile falimente ale băncilor. A indicat, de asemenea, suma de 120.000 MDL pe care o primise în legătură cu căsătoria sa și a soției și a păstrat-o în numerar. Candidatul a indicat că au fost păstrate ambele sume, totalizând 220.000 MDL, în numerar, cu intenția de a cumpăra un bun imobil. Candidatul a menționat, de asemenea, că prima tranșă de 190.000 MDL pe care a plătit-o pentru apartament la 13 octombrie 2017 a provenit din aceste economii. A explicat în continuare că a plătit două tranșe ulterioare în valoare totală de 20.000 MDL din aceste economii până la sfârșitul anului 2017 și a utilizat restul de 10.000 MDL pentru nevoile curente în octombrie 2017. Restul sumei pentru achiziționarea apartamentului a fost plătit în tranșe pe parcursul anilor 2018-2023 din salariile candidatei și a soției, precum și dintr-un împrumut contractat în 2018. De asemenea, candidatul a afirmat că el și soția au locuit în apartamentul părinților soției între 2013 și 2017, iar cheltuielile de trai au fost modeste în acea perioadă.

La audierea în ședința publică, candidatul a confirmat informațiile pe care le-a furnizat Comisiei în cadrul procedurii scrise. Candidatul a confirmat că el și familia lui s-au mutat în apartament la 13 octombrie 2017, după achitarea primei tranșe pentru apartament. Candidatul a explicat, de

asemenea, că el și soția sa cunoșteau proprietarii apartamentului înainte de achiziționarea acestuia, deoarece soția candidatului și soția proprietarilor sunt originari din același oraș din afara mun. Chișinău. Candidatul a afirmat în continuare că modul în care a achiziționat apartamentul, și anume, semnarea contractului numai după achitarea integrală a prețului de cumpărare și efectuarea plăților în rate în numerar, confirmate doar printr-o recipisă scrisă de mână, a fost ales de proprietar. Candidatul a recunoscut că el și soția sa erau conștienți de riscul implicat de o astfel de tranzacție, dar și-au asumat riscurile pentru că îi cunoșteau pe proprietari și aveau încredere în ei, mai ales că și prețul pentru apartament era unul bun. Candidatul a explicat că a sugerat foștilor proprietari o altă opțiune de cumpărare a apartamentului, și anume înregistrarea apartamentului la Agenția Servicii Publice, adică înscrierea apartamentului pe numele său și plasarea interdicțiilor de rigoare [până la achitarea prețului complet al apartamentului], însă proprietarii nu au acceptat această opțiune. Candidatul a mai explicat că el și soția sa au luat în considerare posibilitatea de a lua un credit pentru a cumpăra apartamentul, dar nu au urmat această opțiune din cauza ratelor de dobândă ridicate pe care ar fi trebuit să le achite băncii.

La audiere, candidatul a confirmat și sursele mijloacelor financiare pentru apartament, respectiv un cadou de 100.000 MDL primit de soția sa de la părinții ei înainte de căsătoria cu candidatul, o sumă de 120.000 MDL colectată la căsătoria candidatului și a soției sale și salariile candidatului și soției sale. Candidatul a confirmat că toate plățile pentru apartament au fost făcute în numerar, așa cum reiese din informațiile scrise și semnăturile din documentul atașat recipisei din 13 octombrie 2017. Suma totală a plăților indicate în documentul atașat recipisei din 13 octombrie 2017 este suma prețului de cumpărare indicată în contractul de vânzare-cumpărare din 17 iulie 2023. Conform informațiilor disponibile Comisiei, prețul indicat în contractul de vânzare-cumpărare din 17 iulie 2023 corespunde prețului mediu de piață pentru apartamente similare în 2017.

b. Cadrul normativ

Pentru a stabili dacă candidatul corespunde criteriului de integritate financiară, Comisia trebuie să verifice dacă averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate, în temeiul art. 8 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 26/2022. În temeiul art. 8 alin. (5) lit. c) și d) din Legea nr. 26/2022, pentru evaluarea integrității financiare a candidatului, Comisia de asemenea, trebuie să verifice modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2), precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri și sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2).

Conform art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2022, în cadrul evaluării candidaților este verificată și averea persoanelor apropiate, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor menționate la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

“Persoană apropiată”, conform definiției din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, este: soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sânge sau prin adopție cu subiectului declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).

c. Motivarea

Comisiei îi revine obligația să verifice sursele de venit și modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea ori posesia candidatului, membrilor familiei și persoanelor apropiate candidatului. Comisia verifică, de asemenea, dacă averea candidatului dobândită în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.

Comisia a avut preocupări cu privire la modul de dobândire a apartamentului de către candidat, în special faptul că acesta a plătit pentru apartament în rate, pentru o perioadă de cinci ani, înainte de a încheia un contract de vânzare-cumpărare. Întrebat despre acest aspect, candidatul a prezentat o copie a unei recipise cu data de 13 octombrie 2017, scrisă de mână, semnată de el și de proprietarul apartamentului. Recipisa menționează că proprietarul a primit suma de 190.000 MDL pe 13 octombrie 2017, la momentul transmiterii dreptului de folosință asupra bunului imobil. De asemenea, se menționează că proprietarul are obligația de a transmite dreptul exclusiv de proprietate către candidat atunci când suma integrală a prețului apartamentului (indicată în recipisă) va fi achitată. Recipisa mai indica asupra faptului că cumpărătorul se obligă să facă plăți uniforme de cel puțin 3.000 MDL lunar sau 9.000 MDL trimestrial. Candidatul a anexat și un document scris de mână care conținea o listă de date, sume și semnături. Lista era formată dintr-un total de 25 de rânduri, care par să reflecte plățile pentru apartament, cu prima plată pe 13 octombrie 2017 în suma de 190.000 MDL și ultima pe 15 iulie 2023, în suma de 9.000 MDL. Candidatul a recunoscut că el și soția sa erau conștienți de riscurile implicate în lipsa unui contract de vânzare-cumpărare pentru apartament, dar și-au asumat aceste riscuri întrucât doreau să cumpere apartamentul, prețul era avantajos și cunoșteau și aveau încredere în proprietari.

Comisia a considerat că explicațiile candidatului cu privire la modul de dobândire a apartamentului sunt credibile, deoarece candidatul a furnizat explicații consecvente în comunicarea scrisă și în timpul audierii, oferind și documentele confirmative. Comisia a reținut, de asemenea, că suma totală a plăților enumerate în documentul anexat la recipisa din 13 octombrie 2017 coincidea cu suma indicată în contractul de vânzare-cumpărare pentru apartament, care a fost înregistrat conform procedurilor prevăzute de lege. Prețul nu a generat preocupări, deoarece era comparabil cu prețurile medii de pe piață pentru apartamente similare în acea perioadă.

Comisia a avut, de asemenea, preocupări cu privire la sursa mijloacelor financiare utilizate pentru achiziționarea apartamentului. Candidatul a furnizat explicații clare și consecvente cu privire la

sursele mijloacelor financiare pentru apartament în comunicarea scrisă și la audiere. În special, Comisia reține că sursa de 100.000 MDL indicată de candidat ca fiind un cadou primit de soția sa înainte de căsătorie era trasabilă, deoarece a fost păstrată o perioadă într-o bancă și retrasă în 2015. Comisia a putut evalua veniturile părinților soției, care le-au permis să facă un astfel de cadou. Candidatul a mai explicat că el și soția sa au colectat, de asemenea, 120.000 MDL la nunta lor (2014) și au păstrat acești bani în numerar. Comisia a luat în considerare faptul că între 2013 și 2017, candidatul și soția sa au locuit cu părinții soției, ceea ce le-a permis reducă cheltuielile de trai. Primele trei rate pentru apartament, în sumă totală de 210.000 MDL, au fost achitate din aceste două surse (cadoul de 100.000 MDL și 120.000 MDL colectați la nuntă). Toate plățile ulterioare pentru apartament au fost făcute în sume cuprinse între 3.000 MDL și 9.000 MDL din salariile candidatului și ale soției sale, precum și dintr-un împrumut contractat în 2018. Salariile candidatului și ale soției sale au fost suficiente pentru a face astfel de plăți.

În concluzie, Comisia a reținut că explicațiile candidatului, atât în scris, cât și la audiere, au stabilit autenticitatea modului în care el și soția sa au achiziționat apartamentul. Datorită explicațiilor consecvente și suficiente și a documentelor prezentate, dubiile Comisiei cu privire la sursa mijloacelor financiare pentru achiziționarea apartamentului au fost înlăturate de către candidat.

Având în vedere circumstanțele de mai sus, Comisia nu are dubii serioase (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate financiară conform art. 8 alin. (4) lit. b) și alin. (5) lit. c) și d) din Legea nr. 26/2022 în legătură cu modul de dobândire și sursa mijloacelor financiare pentru achiziționarea apartamentului, deoarece explicațiile detaliate și consecvente ale candidatului și documentele furnizate au atenuat preocupările Comisiei cu privire la acest aspect.

IV. Decizia

În temeiul art. 8 alin. (1), (2) și (4) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, Comisia a decis că candidatul întrunește criteriile de integritate etică și financiară și, astfel, promovează evaluarea.

V. Calea de atac și publicarea deciziei

Conform art. 14 alin. (1) din Legea nr. 26/2022, decizia poate fi contestată de către candidatul evaluat în termen de 5 zile de la data recepționării deciziei motivate.

Conform art. 13 alin. (7) din Legea nr. 26/2022, decizia este transmisă prin email candidatului și instituției responsabile de organizarea alegerilor sau, după caz, a concursului, care în cazul dat este Guvernul Republicii Moldova. În cazul în care candidatul, în termen de 48 de ore de la momentul expedierii deciziei, nu notifică Comisia despre refuzul său privind publicarea, decizia se publică pe pagina web a Guvernului Republicii Moldova în formă depersonalizată, cu excepția

numelui și prenumelui candidatului, care rămân publice. Comisia va publica, de asemenea, decizia pe pagina sa web, în cazul în care candidatul nu se opune publicării.

Această decizie a fost adoptată în unanimitate de către toți membrii participanți ai Comisiei.

Decizia a fost întocmită în limbile engleză și română.

Semnătura:

Herman von HEBEL,
Președinte al Comisiei